

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ. (1)

Βασιλεία Ἀλεξίου Δ'. — Σχέσεις μετὰ τῶν ὁρδῶν τῶν Τουρκομάνων — Οἰκογενειακά κακουργήματα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν. (1417—1446.)

Μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ μεγάλου τῶν Μογγόλων στρατοῦ, ἡ ἐπικράτεια τῆς Τραπεζούντος ἔμεινεν ἐκτεθειμένη, καὶ ἄνευ σχεδὸν ὑπερασπίσεως, εἰς τὰς προβάλας τῶν Τουρκομάνων, οἵτινες διέθεον ἄπασαν τὴν μεταξὺ Σινώπης καὶ Βασσόρας κειμένην χώραν. Ὁ Καρὰ Γιουσούφ, ἀρχηγὸς τῆς ὁρδῆς τῶν μαύρων προβάτων, παρ' ὀλίγον νὰ ἰδρῶσῃ εὐρύ τι κράτος μεταξὺ Μογγόλων καὶ Τούρκων, διότι αἱ κατὰκτήσεις τοῦ ἡγεμόνου· τούτου ἐξετάθησαν ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Τὸ στάδιον τοῦ Καρὰ Γιουσούφ ἐγένετο ἄξιον σημειώσεως διὰ τὰς παραδόξους περιπετειάς του, ἡ δὲ ἱστορία τῆς βασιλείας του οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀπέβαινεν ἡ ἡ ἐξιστόρησις τῶν εἰς τὸ πρόσωπόν του ἀναφερομένων περιέργων συμβαμάτων. Γεννηθεὶς ἐκ διαδοχῆς ἀρχηγὸς φυλῆς συγκειμένης ἐκ 30,000 ἰππέων, πλέον ἢ ἅπαξ εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα κοινοῦ κλέπτου ὅπως ζῆσῃ, ἄλλοτε δὲ εἶδον αὐτὸν διχθαινόμεντα οἰκιοθελῶς τὴν Μεσοποταμίαν ἐπὶ κεφαλῇ 60,000 ἀνδρῶν, τῶν καλλιτέρων τῆς Ἀσίας στρατιωτῶν. Καὶ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1387, εἶχε τολμήσει νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῆς μάχης κατὰ τοῦ Τιμούρ ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κλονίσῃ τὴν στρατιωτικὴν ἱκανότητα τοῦ περιδόξου τῶν Τατάρων ἀρχηγοῦ· οὐδόλως ἀποθαβένθεις ἐκ τῆς πρώτης ταύτης ἀποτυχίας, ἤρχισεν ἐκ νέου τὸν πόλεμον περὶ τὸ 1393, ἀλλὰ καὶ δεύτερον ἡττηθεὶς, ὑψωσεν ἐκ νέου τὴν σημαίαν τοῦ κατὰ τῶν Τατάρων πολέμου τῷ 1400. Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον πόλεμον, ὁ στρατός του τοιαύτην ὑπέστη ἐντελὴ ἦτταν καὶ τοσοῦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος κατεδιώκετο, ὥστε, μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλέον νὰ κρύπτηται εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀσσυρίας ἢ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Μεσοποταμίας, κατέφυγεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βαγιαζήτου. Ἡ ἀποποίησις τοῦ τούρκου σουλτάνου τοῦ νὰ τὸν παραδώσῃ τῷ Τιμούρ, ὅστις ἀπῆτει αὐτὸν ὡς ὑπήκοον στασιαστὴν, ἐπέφερε τὴν τῶν Μογγόλων εἰσβολὴν ἐν τῷ θῶμασιν κρᾶτει.

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλ. 78.

Τοῦ Βαγιαζήτου ἡττηθέντος καὶ αἰχμαλωτισθέντος, ὁ Καρὰ Γιουσούφ κατέφυγεν εἰς Κᾶϊρον, ὅπου εὗρεν ἄσυλον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Τιμούρ. Τὸ σύμβαμα τοῦτο ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ ἐν σπουδῇ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, ὅπου συνήγαγεν ἐκ νέου ὑπὸ τὰς σημαίας τουτὰς διεσπαρμέναις τῶν Τουρκομάνων συμμορίας. Ἀλλ' ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Τιμούρ δὲν ὠδήγει ἤδη τὸν ταταρικὸν στρατὸν, καὶ ἡ ἐπιτυχία ἔσπεψε τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Καρὰ Γιουσούφ. Ἡ Ταυρὶς περιηλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ ἐκεῖ μετέφερε τὴν πρωτεύουσάν τοῦ κράτους τοῦ ἀκολούθως· ἐκυρίευσεν τὴν Ἀρσίνην, ὁπόθεν ἐξεδίωξε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ταχατίνου, καὶ οὕτως ἤρε πληρὴ θρίαμβον ἐπὶ τῶν ἀντιπάλων του, τῶν Τουρκομάνων τῆς λευκῆς ὁρδῆς.

Ἀλέξιος ὁ Α' εἶχε μείνει ἀνίσχυρος θεατὴς τῶν ἐν τῇ γείτονι χώρᾳ τελουμένων τούτων περιπετειῶν· ἅμα γνωσθεῖσης τῆς ὁρμητικῆς πορείας τοῦ Καρὰ Γιουσούφ, εἶχεν ἐλπίσει ὅτι ὁ ἐμίρης τῆς Ἀρσίνης καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς λευκῆς ὁρδῆς, ἀμφοτέρω ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῆς οἰκογενείας του διατελοῦντες, θὰ ἦσαν διὰ τὸ κράτος του φραγμὸς ἀνυπέρβλητος, ἀλλ' ἡ ἡττά των τὸν ὑπέχρεωσε νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ νικητοῦ καὶ νὰ τῷ αἰτήσῃ τὴν εἰρήνην ὑπὸ οἷουςδήποτε ὅρους· ὁ Καρὰ Γιουσούφ διέταξε τὸν ἱκέτην μονάρχην νὰ δώσῃ εἰς γάμον τῷ υἱῷ του Ριζιχασάχ τὴν θυγατέρα του, ἣτις ἦτο ἡ ὥραιότερα πασῶν τῶν ἡγεμονίδων τῆς τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν οἰκίας, τῆς ὀνομαστῆς ἐν Ἀσίᾳ διὰ τὴν ὥραιότητα τῶν νεανίδων της, καὶ νὰ πληρώσῃ εἰς τοὺς μαύρους Τουρκομάνους τὸν φόρον ὃν ὁ πατὴρ του Μανουὴλ ὁ Γ' ἐπλήρωνεν εἰς τοὺς Μογγόλους.

Ὁ Καρὰ Γιουσούφ ἀπέθανε τῷ 1420 παραδόξως πως ὡς καὶ εἶχε ζήσει, καθότι προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας ἐντὸς τῆς σκηνῆς τοῦ τὴν προτεραιάν τῆς μάχης ἦν ἐμελέτα νὰ συνάψῃ κατὰ τοῦ Σάχ Ρουκχού, τοῦ νεωτέρου τῶν υἱῶν τοῦ Τιμούρ. Ὁ θάνατος οὗτος διεσκόρπισεν τὸν τουρκομανικὸν στρατὸν. Ἐκαστος τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ ἐκείνου ἔσπευσε νὰ καταλίπῃ τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του στρατιωτῶν, οἱ μὲν ὅπως δράμωσι καὶ κυρεῖσθαι ἐπαρχίαν τινα, οἱ δὲ ὅπως προσφέρωσιν ἀντὶ ἀργυρίου τὴν ὑπηρεσίαν των εἰς νέον ἄλλον κυρίαρχον. Ἐνῷ ἐγένετο ἡ διασπορά αὕτη, ὁ νεκρὸς τοῦ Καρὰ Γιουσούφ ἀνεπαύετο ὑπὸ τὴν φροντί

ρησιν ἐπιλέκτων ἀπομάχων, ἀλλὰ καὶ οὗτοι, βλέποντες τοὺς λοιποὺς στρατιώτας χαλοῦντας τὰς σκηνάς των ὅπως ἀπέλθωσι, καὶ μὴ θέλοντες νὰ περιμείνωσι τὴν καταστροφὴν των ὑπὸ τοῦ προχωροῦντος Σάχ Ρουκχού, ἀπεφάσισαν πᾶσαυτά τί τὸ πρακτέον. Καταληφθέντες ὑπὸ καταχθονίου τινὸς ιδέας, εἰσώρμησαν εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνὴν, ἣτις ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν μαύρων εὐνοούων καὶ ἐθωρεῖτο μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὡς ἱερὸν ἄσυλον, ἐλήστευσαν τὸν θησαυρὸν, ἐφόρτωσαν τὰ λάφυρά των ἐπὶ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των εὐρεθέντων ἵππων καὶ ἀπεμακρύνθησαν, οὐδὲ λως μεριμνήσαντες, περὶ τοῦ τί θ' ἀπεγίνετο τὸ πτώμα τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ ἰσχυροτάτου Καρὰ Γιουσούφ, περὶ ὃ ἴσταντο γυναῖκες κλαίουσαι, εὐνοῦχοι στενάζοντες καὶ βωβοὶ ἐν ἀπαλπεσίᾳ. Ἐν τούτοις οἱ Τάταροι ἀφίκοντο, καὶ λαβόντες οἶκτον πλείοτερον τῶν Τουρκομάνων, συνεχώρησαν τὴν ταφὴν τοῦ λειψάνου τοῦ Καρὰ Γιουσούφ. Καθ' ἣν στιγμὴν ἔθαπτον τὸ σῶμά του, παρετήρησαν ὅτι τῷ εἶχαν ἀποκόψει τὰ ὦτα. Τῶν φρουρῶν τις, γινώσκων τὴν ἀξίαν τῶν ἀδαμυκτίνων ἐνωτίων ἃ ἔφερον ὁ βασιλεὺς του, μετεχειρίσθη τὸ μέσον τοῦτο ὅπως ἀποκτήσῃ αὐτά.

Ὁ θάνατος τοῦ Καρὰ Γιουσούφ ἀπέδωκε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῇ Λευκῇ ὁρδῇ, καὶ οὕτω ὁ ὑπ' αὐτῆς προστατευόμενος αὐτοκράτωρ τῆς Τραπεζοῦντος ἔπαυσε τοῦ νὰ τελεῖ φόρον εἰς τοὺς μαύρους Τουρκομάνους.

Ὁφείλομεν ἤδη νὰ λαλήσωμεν καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς ἐξαχρεώσεως τοῦ γένους τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν, ἱκανῆς νὰ φέρῃ τὸν ὄλεθρον ὀλοκλήρου ἔθνους ἐκφυλισθέντος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ὑπακούῃ εἰς τοιαύτην δυναστείαν. Καὶ τοὶ μικρὰν δίδοντες ἀξίαν εἰς τὰ ὑπὸ τῶν λατίνων χριστιανῶν ἀναφερόμενα ἀνέκδοτα ἐπὶ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Τραπεζοῦντος διαφθορᾷ, εὐρίσκουμεν ὅμως ἐν τοῖς βυζαντινοῖς συγγραφεῦσιν ἱκανὰ τεκμήρια τῶν κατ' ἔθος γινόμενων ἐγκλημάτων ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν τελευταίων αὐτοκρατόρων.

Μανουὴλ ὁ Γ' εἶχε προσλάβῃ ὡς συνεταῖρον εἰς τὸ κράτος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξιον τὸν Δ' ἀλλὰ δὲν εὔρε παρ' αὐτῷ οὐδ' εὐγνωμοσύνην οὐδ' ἀγάπην. Ὁ αὐτὸς Μανουὴλ εἶχε παρλαβῇ ὡς εὐνοούμενον ὠραϊκώτατον τινὰ ἀλλ' ἀγενῆ ἀκόλουθον. Ὁ τυχάρπαστος οὗτος κατώρθωσε νὰ λήβῃ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοςάυτην ἐπιρροὴν ὥστε ἠρέθισε τὴν ζηλοτυπίαν τῶν εὐγενῶν, οἵτινες εἰχον συνεθισθῇ νὰ διανέμωσι μεταξὺ των τὰ εὐερ-

γετήματα τῆς αὐτῆς. Οἱ δυσαρεστοί μὲν εἰργάσθησαν ὅπως διαδώσωσι τὴν γενικὴν ἀποστροφήν καὶ ἐπέτυχον νὰ κινήσωσι τὸν λαὸν κατὰ τοῦ εὐνοούμενου. Ὁ Ἀλέξιος, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς κοινῆς ἀγκυακτικῆς, ὠργάνισε συνωμοσίαν δι' ἣς ἐφρόνει νὰ λάβῃ τὰς ἡνίκας τῆς κυβερνήσεως καὶ νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν πατέρα του. Ὅθεν ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας, καὶ υποστηρίζόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀπήτησεν ἵνα ὁ νεανίας τοξοφόρος (ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἱ Ἰπτογλάν ἔφεραν ὁμοίως τὸ τόξον τῶν σουλτάνων) ἐξωσθῇ τῶν ἀνακτόρων. Ὁ Μανουὴλ ἰδὼν ἑαυτὸν πολιωρχημένον ἐν τῷ φρουρίῳ ὑπεχρεώθη ν' ἀποπέμψῃ τὸν εὐνοούμενόν του, ἀλλὰ καὶ ἡ φιλοδοξία τοῦ Ἀλεξίου εὐρέθη εἰς τὴν ἀπάτην, καθότι ὁ λαὸς ἐπιτυχὼν τοῦ σκοποῦ του, καὶ ἐννοῶν ἀναμφιβόλως ὅτι αἱ κακίαι τοῦ υἱοῦ ὑπερέβαινον τὰς τοῦ πατρὸς, ἔπαυσε τοῦ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἀνταρσίαν. Ἐπομένως οὗτος συνεβίβασθη μετὰ τοῦ πατρὸς του, καὶ, ἴσως ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν συμφιλίωσιν, ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ τὸν ἐκδιωχθέντα ἀκόλουθον. Ἀνωτέρω εἵπομεν ἤδη ὅτι ἡ μεταγενεστέρα αὐτοῦ διαγωγή κατέστησεν αὐτὸν ὑποπτον ὡς δῆθεν ἐπιταχύνοντα τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του.

Ἀλέξιος Δ' ὑπῆρξεν ἀσθενέστερος ὡς βασιλεὺς καὶ χειρότερος ὡς ἄνθρωπος Μανουὴλ τοῦ Γ'. Ἀλλὰ καὶ τούτου ἡ υἱικὴ ἀχαριστία ἐτιμωρήθη ὑπὸ τῆς ἀχαριστίας ἐνὸς τῶν υἱῶν του. Συμμορφούμενος πρὸς τὰ ἔθιμα τῶν αὐτοκρατοριῶν τῆς Τραπεζοῦντος καὶ Κωνσταντινουπόλεως, εἶχε προσκαλέσει τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ υἱὸν Ἰωάννην, ὡς ἐπίδοξον διάδοχον, ὅπως συμμετάσχη τῶν εἰς τὸν θρόνον ἀπονεμομένων τιμῶν. Ἀλέξιος ὁ Δ' εἶχε, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ πάππου του, Ἀλεξίου τοῦ Γ', νυμφευθῇ Κατακουζηνὴν τινα κκλουμένην Θεοδώραν, ἣτις, δυσαρεστομένη διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ αὐτοκράτορος, παραμελοῦντος αὐτὴν ἕνεκα τῶν ἀκολούθων, ἐζήτησε καὶ εὔρε παρηγορίαν εἰς λίαν οἰκικὴν μετὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου σχέσιν. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, ἀγανακτῶν διὰ τὴν ἀτιμίαν ταύτην, ἐδολοφόνησεν ἰδίᾳ χειρὶ τὸν ἐραστὴν τῆς μητρός του. Ἀλλ' ὁ νέος οὗτος ὑποκριτὴς ἐμελέτα μεγαλείτερα ἔτι ἐγκλήματα τῶν ὅσων ἰσχυρίζετο ὅτι ἐγένετο τιμωρός. Κυριεύσας τὸ ἀνώτερον φρούριον, ἐφυλάκισε τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα ἐντὸς τῶν δωματίων των ἀλλ' οἱ εὐγενεῖς καὶ ὁ λαὸς πτοηθέντες ἐκ τῆς ιδέας τῆς ἐργῆς οὗσης νὰ τελεσθῇ διπλῆς πατροκτονίας, καὶ πεισθέντες πρὸς

τούτοις· ὅτι ὁ νέος τύραννος θὰ ἦτο κύριος χειρότερος τοῦ ἀπώτου του πατρὸς, παρενόησαν καὶ ἡλευθέρωσαν τὴν Ἀλέξιον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ υἱοῦ. Μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα, ὁ Ἰωάννης, ὃν ἐπωνόμαζον Καλογιάννην, ἕνεκα τῆς φυσικῆς αὐτοῦ καλλονῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ τελειότητος, κατέφυγε παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Γεωργίας, οὗ τὴν θυγατέρα ἐνυμφεύθη, ὁ δὲ Ἀλέξιος Δ' ἀνύψωσε τὸν δευτερότοκον υἱόν του Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἀξίαν συνεταίρου τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀπονείμας αὐτῷ καὶ ἅπαντα τὰ δικαιώματα τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου.

Τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς μακρᾶς βασιλείας τοῦ Ἀλεξίου διέβη ἐν πολυτελείᾳ καὶ ἐν αἰσχατῇ ἡδοναῖς. Ἡ πρώτη ἀποστασία τοῦ υἱοῦ του Καλογιάννου ἔλαβε χώραν ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας παύτης· εἰκοσι περίπου ἔτη ἀργότερον, ἡ δεύτερα κατεκρήμνισε τὸν αὐτοκράτορα ἐντὸς αἰμοφύρτου τάφου. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχεν ὑποδείξει τῷ Καλογιάννῃ τὴν ἀνάγκην ἀποφασιστικῆς τινὸς ἀποπειρας πρὸς ἐκθρόνισιν τοῦ πατρὸς του, ὡς τὸ μόνον μέσον τοῦ νὰ ἐκασφαλιστῇ εἰς ἐκυτὸν τὴν διαδοχὴν τοῦ κράτους. Διὸ συνεννοηθεὶς μετὰ τῆς ἰσχυρᾶς οἰκογενείας τῶν Καβασιτῶν, τῆς ἀντιπολιτευομένης τὸν Ἀλέξιον, ἀπῆλθεν εἰς Θεοδοσίαν, τὴν τῶν γενοουνησίων ἀποικίαν, ὅπου ἐναύλωσε μέγα τι πλοῖον ὃ ἐξήρτυσεν εἰς πολεμικόν. Λαβὼν δὲ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του συμμορίαν τινὰ στρατιωτικῶν τυχοδιωκτῶν, διέπλευσε τὸν Εὐξείνιον, ἀπέβη εἰς τι μέρος τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἐκυρίευσεν τὸ εἰς Κορδιλὲ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, ὅπου ὠχυρώθη περικυκλῶν ὑποκίνησιν τινὰ ἐν Τραπεζοῦντι ὑπὸ τῶν τοῦ κόμματος τοῦ ἄλλ' ὁ Ἀλέξιος ἦτο ἱκανῶς ἀσφαλὴς περὶ τῆς ἡσυχίας τῆς πρωτευούσης, ἐπομένως ἐξῆλθεν ὅπως ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ ἀντάρτου υἱοῦ του. Ὁ αὐτοκρατορικὸς στρατὸς ἐστρατοπέδευσε εἰς Ἄκανθον, ἀλλ' ἐν μέρος τῆς τοῦ αὐτοκράτορος συνοδίας προυτίθετο κερδιστὴν ἀναμφιβόλως νὰ τὸν προδώσῃ, καθότι δύο τῶν ἀποστόλων τοῦ Καλογιάννη εἰσεχώρησαν νύκτωρ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀλεξίου, ὃν εὗρον τῇ ἐπαύριον δολοφονημένον ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ὁ πατροκτόνος εἰσῆλθεν εἰς Τραπεζοῦντα ἄνευ ἀντιστάσεως, καὶ ἤκουσεν ἑαυτὸν ἀναγορευόμενον αὐτοκράτορα ὑπὸ λαοῦ ἐτοίμου νὰ ἐπευφημῇ εἰς πᾶν τετελεσμένον γεγονός. Καθίστατο μολαταῦτα ἀναγκαῖον, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐξαχρειωτικῇ θέσει ἐν ἣ ἔειχε καταπέσει ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία, ὅπως ἀπο

κρούσῃ τὴν κατηγορίαν ὅτι εἶχεν ἐκμαυλίσει τοὺς δολοφόνους τοῦ πατρὸς του, διὸ ἐτέλεσεν μετὰ μεγάλης πομπῆς τὴν κηδείαν τοῦ Ἀλεξίου. Οἱ δολοφόνοι του ἐτιμωρήθησαν, ὁ εἰς διὰ τῆς ἀποκοπῆς τῆς μιᾶς τῶν χειρῶν, ὁ ἕτερος διὰ τῆς ἐξορύξεως τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀλλ' ὁ νέος αὐτοκράτωρ χαρίζων αὐτοῖς τὴν ζωὴν, δὲν ἐκπεύσαστο οὕτως· εἶπεν συνένοχός των·

Ἀγνοοῦμεν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν συνέβη ἡ δολοφονία Ἀλεξίου τοῦ Δ', δυνάμεθα ὅμως νὰ ὀρίσωμεν αὐτὴν περὶ τὸ 1446 ἔτος, καθότι ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἔζη ἐτι κατὰ τὸ ἔτος 1445, ὁ δὲ Καλογιάννης, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννης Δ', ὑπῆρχε μόνος αὐτοκράτωρ τῷ 1449, καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου κατεῖχε τὴν κυριαρχικὴν ἐξουσίαν.

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)

Ο ΨΕΥΔΟΜΕΣΣΙΑΣ.

Ἰπερμεσοῦντος τοῦ 12' αἰῶνος, ἐνῷ ἡ Κρήτη καὶ τὰ πλούτη καὶ τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν τῆς ἀκμαζούσης Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας δυνάμεις ἀπερρόβφα, καὶ τὴν προσοχὴν ὀλοκλήρου τῆς Εὐρώπης ἀπέσπασεν, τοσοῦτους μεταξὺ τῶν μυριάδων τῶν γιαντισάρων ἰδοῦσα πίπτοντας ὑπὸ τὰ βομβοσάλευτα τείχη της βεζύρας καὶ πασάδας, ἐκλείψις ἡλίου ἐπτώσεν τοὺς ἀληθεῖς μουσουλμάνους· τὰ συναξάρια τῶν δεισιδαιμονιῶν ἀνεδιφύθησαν, καὶ ὁ ἱεροκλήρυξ τῆς αὐτοκρατορίας σείκης Βανῆς, ἀνήγγειλεν εἰς τὰ πεφοβισμένα πλήθη, ὅτι τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἦτον ἄγγελος μεγάλης συμφορᾶς. Μυστηριώδης παράδοσις παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις ἐπεκράτει, ὅτι πρὸ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου ἤθελον ἐμφανισθῇ ὁ Ντετζάλ καὶ ὁ Μεχλῆς, πνεύματα κακοποιᾶ, προαγγελησόμενα ὑπὸ τοῦ σκότους. Καὶ τῶνόντι, ὀλίγου δεῖν, οἱ Τοῦρκοι ἐπίστευσαν ὅτι ἡ φημιζομένη δεισιδαιμονία ἐξεπληροῦτο, μετὰ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὸν Ντετζάλ ἀντεπροσώπευεν εἰς Ἐβραῖος, καὶ τὸν Μεχλῆν εἰς Κοῦρδος.

Ὁ ἐκ Σμύρνης (1) Ἰουδαῖος Σαμπαθάς Λεβῆς, λίαν μεμυημένος εἰς τὰς ῥαβινικὰς παραδόσεις, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ φορτίον τεσσαράκοντα

(1) Ὁ Καيسάριος Δαπόντες ἐν τῷ παρὰ Π. Αἰμπρῶ ἀνεκδότῳ χρονικῷ, λέγει αὐτὸν ἐκ Πατρῶν τῆς Πελοποννήσου καταγόμενον, ὃ Δοσίθεος ὅμως καὶ ὁ Χάμμερ ἐκ Σμύρνης.